

تعارف

ہن ملکان ہوں تاکہذ کہتی ہں ہئی لوہ سارے انسانی حقوق دی تفصیل تے تفسیر ایہں ایہں لوکان تک پہنچا دیں تے ایس مقصد لئی ایہنجان ہوں نشر کرن، اشتہار چھاپن تے خاص طور تے سکولان، کالجان تے تعلیمی اداریان وچ بڑھ کے نسان دا انتظام کرن ۔۔

دستخط

کوفی عنان

سیکرٹری جنرل

در انسان کجھ بھیادی آرادیان تے برابر تے ایہ حقوق ایہں نال لے کے ایس دنیا وچ آوندے ج،پئے لوہدے کولوں کوئی دی نہی کھوہ، سکدا ۔۔

ہئی اوہ در شخص تے انسانی حقوق دا پرچار تے حفاظت کے گی ۔۔ اوہ ایہہ کم ایہں عالمی منظور ہوں سامیں رکھ کے کردی اے جیہڑا دنیا تے ایس یقین دی حمایت کروا اے ہئی در انسان کجھ بھیادی حقوق، کے حیثیت، عزت تے وقار دا مالک ،وندا اے ۔۔

اقوام متحدہ تے انسانی حقوق تے عالمی منظور وچ درخص تے سارے حقوق ہن سادے تے واضح طر ہوں نال بیان کردے تے تیں ۔۔

ایہہ سارے حقوق ہدائیوں وی حامل تیں ۔۔

ایہں ایہہ سارے حق چھانوں ۔۔ اہہان ہوں عام کردے تے صرف ایہں لئی نہی سگوں دوجیان لئی وی اہہان دی حفاظت کریو ۔۔

انسانی حقوق دا عالمی منظور

پہلی گل

چونکہ در انسان دی ذاتی عزت وقار تے ناقابل انتقال اکو جین حقوق دا تسلیم کیتا جانا دنیا وچ آزادی، انصاف تے امن دی جیاد اے ۔۔

تین واقعات پیش آچکے تیں جہان وچ انسانیت ہوں بہت مذمہ پہنچیا اے تے عام لوکان دی ایہہ سب توں وڈی خواہش رہی اے ہئی دنیا وچ در شخص ہوں اپنی گل کہن تے ایہں عقیدے آئے جلن دی آزادی ہودے تے اوہنوں کوئی محتاجی تے ڈر خوف دی نہ ہودے ۔۔ چونکہ قانون آئے عمل درآمد دے ذریعے انسانی حقوق دی حفاظت ایس واسطے بہت ضروری اے ہئی انسان ظلم تے زیادتی ہوں تنگ آکے بغاوت کرن آئے مجبور نہ ہوجاں ۔۔

چونکہ ساریان قومان تے آپس تے دوستلہ، تعلقات دا ودھنا ضروری اے ۔۔

ہونکہ رکن قومان تے اقوام متحدہ تے منظور وچ بھیادی انسانی حقوق، انسانی عزت وقار تے مردان عورتیان سب تے اکو جین حقوق مں لہن تے تے وسیع آزادی تے ماحول وچ معاشرتی ترقی عام کرن تے لوکان تے رتن بہن دا معیار آچا کرن دا عزم کرلیا اے ۔۔

چونکہ رکن ملکان تے اقوام متحدہ، نال رل کے ساری دنیا وچ انسانی حقوق تے بھیادی آزادیان دی حفاظت کرن تے حفاظت کروان دا وعدہ کرلیا اے ۔۔

چونکہ ایہہ وعدہ پورا کرن دی خاطر اہہان آزادیان تے حقوق ہوں سب دا جنگی طر جان سمجھ لینا بہت ضروری اے ۔۔

ایس واسطے ہن

جنرل اسمبلی انسانی حقوق تے ایس منظور

دا اعلان کر دی اے

معیار ہودے گا نان جے در شخص تے معاشرے دا در ادارہ ایہہ منظور سامیں رکھ کے انسانی حقوق تے آزادیان دا احترام پیدا کرن تے سارے رکن ملکان تے اوہان علاقیاں وچ وی اہہان ہوں متوازن دی کوشش کردا رہیو جھیلے رکن ملکان تے ماتحت تیں ۔۔

دفعہ1

سارے انسان آزاد تے حقوق تے عزت دے لحاظ نال برابر پیدا ہوندے تیں ۔۔ اوہ عقل سمجھ تے جنگی مندے دی بھجان تے احصای رکھدے تے ایس واسطے اوہان ہوں اک دوجے نال بھائی چارے والا سلوک کرنا جیادے دا اے ۔۔

دفعہ2

ساریان آرادیان تے حقوق دا مالک اے جھیلے ایس منظور وچ بیان کر وئے گئے تیں تے اوہدے ایس حق اے اوہدے رنگ، نسل، زبان، مذہب، سیاسی نظریے، عقیدے، قومیت، معاشرے، امیری غریبی، خاندان تے اوہدے عورت یا مرد ہون دا کوئی فرق نہی پیندا اوس ملک تے سیاسی اختیارات یا بین الاقوامی حیثیت دی وجہ توں اوہدے نال دوجیاں ہوں کوئی وکھرا سملوک نہی کیتا جائے گا بھائیوں اوہدا ملک یا علاقہ آزاد اے تے بھائیوں توہیتی غیر مختار یا سیاسی اختیار تے لحاظ نال کے گل دا یا بند اے ۔۔

دفعہ3

اپنی جان آزادی تے ذات دی حفاظت دا در شخص ہوں حق حامل اے ۔۔

دفعہ4

کسے وی شخص ہوں غلام یا لونڈی بنا کے نہی رکھیا جاسکدا تے غلام تے لونڈیان خریدن یا و بچن دا کسے وی شکل وچ کوئی سودا نہی کیتا جا سکدا ۔۔

دفعہ5

کسے وی شخص ہوں نہ تے کوئی جسمانی اذیت دتی جاسکدی اے نہ اوہدے نال کوئی ظالمانہ تے انسانیت سوز سلوک کیتا جاسکدا اے نہ دی ایس طرحان دی کوئی بھیڑی سزا دینی جاسکدی اے ۔۔

دفعہ6

در شخص دا ایہہ حق اے ہئی قانون تے نھان لوہدی شخصیت ہوں تسلیم کرن ۔۔

دفعہ7

قانون دی نظر وچ سب برابر تیں تے قانون کوئی فرق رکھے بغیر درکسے وی حفاظت کے گا ۔۔ انسانی حقوق تے ایس عالمی منظور ہوں ہٹ کے دکھری قسم دے کسے سلوک یا وکھے سلوک دی ترغیب ہوں تحفظ دا در کوئی جھدار اے ۔۔

دفعہ8

در شخص ہوں بااختیار قومیں عدالتیان وچ قانون تے آئین دیاں اوہان خلاف ورزیاں تے خلاف موثر چارہ جوئی دا حق حامل اے جہان تے نتیجے وچ اوہدے انسانی حقوق مارے جانے ہوں ۔۔

دفعہ9

کسے وی شخص ہوں کسے دی من مرضی آئے نہ تے گرفتار یا نظر بند کیتا جا سکدا اے نہ دی وطن ہوں باہر کڈھیا جا سکدا اے ۔۔

دفعہ10

در شخص ہوں برابر دا حق حامل اے ہئی اوہدے حقوق تے فرائض طے کرن لئی یا ایہہ فیصلہ کرن لئی ہئی اوہدے آئے جے پئے جرم دا الزام اے اوہ اوہدے کیتا اے کہ نہی، کسے غیر جانبدار، آزاد تے کھلی عدالتہ وچ مقدمہ چلایا جائے ۔۔

دفعہ11

در شخص دا ایہہ حق اے ہئی جے اوہدے آئے کسے فوجداری دا الزام اے تے اوہنوں اودوں تک تے گناہ سمجھیا جائے جدوں تک کھلی عدالتہ وچ سناہی دا پورا موقع دین ہوں بعد اوہدا مجرم ثاوت نہی ہو جاند اے ۔۔

ایس دور وچ ہوتی ہوتے جس دور وچ ملکی یا بین الاقوامی قانون موجب اوہ فعل یا خطا قابل سزا جرم نہی، نہ دی اوہنوں اوس سزا ہوں وڈھ کوئی سزا دتی جا سکدی پئے جھیلے اوس فعل یا خطا ویلے ایس قسم دا فعل یا خطا کرانے والے کوئی مقرر اے ۔۔

دفعہ12

ی خط و کتابت وچ نہ تے من مرضی دا کوئی دخل دنا جا سکدا اے نہ دی اوہدی عزت تے نیگ نامیں دل انگلی اٹھانی جا سکدی اے ۔۔ در شخص دا ایہہ حق اے ہئی قانون اوہنوں ایس قسم دی دخل اندازی یا نیگ نامیں تے عزت تے نقصان ہوں محفوظ رکھے ۔۔

دفعہ13

در شخص دا ایہہ حق اے ہئی اوہنوں در ریاست تے اندر اک نھان ہوں درجے نھان جان آون تے رتن بہن دی آزادی ہودے ۔۔

در شخص ہوں ایہں ملک سمیت کسے وی ملک ہوں چلے جان تے ایہں ملک وچ واپس آون دا حق حامل اے ۔۔

دفعہ14

کسے تے ہتھوں دکھ تکلیف ہوں بچن لئی در شخص ہوں کسے درجے ملک وچ بناء لین تے ایس بناء ہوں فائدہ اٹھان دا حق حامل اے ۔۔

اے حق اوہان عدالتی کاروائیاں ہوں بچن لئی استعمال نہی کیتا جا سکدا جہیزان خالصتا کسے تے غیر سیاسی جرائم یا اوہان حرکتان دی وجہ توں کینیاں جاندیاں تیں جہیزان اقوام متحدہ تے اصولان تے خلاف تیں ۔۔

دفعہ15

در شخص ہوں قومیت دا حق حامل اے ۔۔

کسے وی شخص ہوں اوہدی قومیت ہوں نہ تے دیردستی محروم کیتا جائے گا تے نہ دی قومیت تبدیل کرن ہوں روکیا جائے گا ۔۔

دفعہ16

در بالغ مرد تے بالغ عورت ہوں نسل، قومیت تے مذہب دی پابندی ہوں بغیر شادی کرن تے اپنا گھر وسان دا حق حامل اے ۔۔ شادی کرن، شادی شدہ زندگی گزارن تے شادی توڑ دین تے معاملے وچ عورت تے مرد دونان دی حق برابر تیں ۔۔

شادی عورت تے مرد دونان دی پوری تے آزادانہ مرضی نال دی ہو سکدی اے ۔۔

کتبہ معاشرے دا اک قدرتی گروپ تے بھیادی اکائی اے تے اوہنوں ایہہ حق حامل اے ہئی معاشرے تے مملکت اوہدی حفاظت کرن ۔۔

دفعہ17

در شخص ہوں کسے نال سانجھ یا کسے سانجھ ہوں بغیر جائیداد رکھن دا حق حامل اے ۔۔

کسے کولوں لوہدی جائیداد کھوہی نہی جا سکدی ۔۔

دفعہ18

نامل اے ۔۔ ایس حق وچ مذہب یا عقیدہ تبدیل کرن، کھلے عام یا نجی طور تے اتے اکلیان یا دوجیان نال رل کے ایہں عقیدے یا مذہب دی تبلیغ کرن، اوہدے آئے عمل کرن، اوہدے مطابق عبادت کرن تے ایہں مذہبی فرائض ادا کرن دی آزادی وی شامل اے ۔۔

دفعہ19

را قائم کرن اوہدے آئے قائم رتن تے اپنی را روجیاں ہوں وسن دا حق حامل اے ۔۔ ایس حق وچ ایہہ وی شامل اے ہئی اوہ ایہں خیالات، نظریات تے علم کسے وی وسیلے نال ملک دیاں سرحدان ہوں باہر وی پہنچا سکدا اے تے باہرون منگوا وی سکدا اے ۔۔

دفعہ20

در شخص ہوں ہر امن طور تے دوجیان نال رل مل کے بیٹھن تے انجمنان بنان دی آزادی دا حق حامل اے ۔۔

کسے شخص ہوں کسے انجمن وچ شامل ہون آئے مجبور نہی کیتا جا سکدا ۔۔

دفعہ21

آزادی نال چہے ہوتے نمائندیاں تے ذریعے یا کسے ذریعے ہوں بغیر ایہں ملک دی حکومت وچ حصہ لین دا در شخص ہوں حق حامل اے ۔۔

ایہں ملک وچ سرکاری ملازمت تک برابر دی ریاستی در شخص دا حق اے ۔۔

ایس واسطے عوام وقتافوتیا حقیقی انتخابات تے ذریعے اپنی مرضی دا اظہار کر دے رتن گے ۔۔ ایہہ انتخابات مساوی رائے دہندگان تے ذریعے ہون گے ۔۔ را خفیہ ووٹ تے ذریعے یا آزادی نال را دین تے اہہو جے کسے دوج طریقے نال دتی جائے گے ۔۔

دفعہ22

مل اے ۔۔ اوہنوں ایہہ حق وی حامل اے ہئی اوہ ملک تے نظام تے وسائل تے مطابق قوم کو شہرے بین الاقوامی تعاون نال اوہ اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق وی حامل کر لوه جہ پئے اوہدی عزت تے شخصیت تے آزادی نال ودھن بھلن لئی ضروری تیں ۔۔

دفعہ23

در شخص ہوں کوئی کم کاج تے روزگار دا ذریعہ آزادی نال چکے، کم کاج دیاں مناسب تے معقول شرطان تے سہ روزگاری ہوں تحفظ دا حق حامل اے ۔۔

درکسے ہوں اکو جین کم تے اکو جین معاوضے دا حق حامل اے تے ایس سلسلے وچ کسے نال کوئی فرق نہی رکھیا جائے گا ۔۔

وی کوئی کم کردا تے اوہنوں اوہدے اچے مناسب تے معقول معاوضے دا حق حامل اے جیہڑا اوہدے ایہں تے اوہدے بال بچیاں تے باعزت گزارے لئی کافی ہووے ۔۔ تے جدھے وچ ضروری ہودے تے معاشرتی تحفظ تے دوج ذریعان نال وادھا وی کیتا جا سکے ۔۔ اپنے فائدے لئی در شخص ہوں تجارتی انجمنان بنان تے اوہان وچ شامل ہون دا حق حامل اے ۔۔

دفعہ24

در شخص ہوں آرام تے ودائی وقت دا حق حامل اے جدھے وچ اوہدے کم دے وقت دی حد دا مقرر کیتا جانا تے وقتافوتیا تنخواہ وے نال چھٹیاں دی شامل تیں ۔۔

دفعہ25

ا اوہان دا کھان پین، کپڑا لٹنا، مکان، دوا داترو تے دوجیان معاشرتی رعایتان تے سہولتیاں ہوں دکھ پیروزگاری، بیماری، معذوری، پنداپن، بڑھاپے تے ایسے حالات وچ روزگار چھٹ جان تے خلاف تحفظ دا حق وی شامل اے جہان آئے اوہدا کوئی وس نہی ۔۔

رجہ تے بچہ دا ایہہ حق اے ہئی اوہان دی خاص طور تے ویکھ بھال تے مدد کیتی جائے ۔۔ ایہہ حق سماج دے در بچے ہوں شامل اے بھائیوں ایہ شادی نکاح تے نتیجے وچ پیدا ہویا اے تے بھائیوں ابھے بغیر ۔۔

دفعہ 26،

، دا حق حاصل اے ۔ ۔ گھٹ توں گھٹ شروع دے جیادی درجیاں وچ اوہدی تعلیم مفت تے جیادی تعلیم لازمی اے ۔ ۔ فنی تے پیپڑ ورلن، تعلیم دا عام انتظام ضروری اے تے ،در کس توں اپنی اہلیت دے مطابق اعلیٰ تعلیم حاصل کرن دا برابر دا حق حاصل اے ۔ ۔ جیادی آزادیاں دے احترام دا احساس مضبوط بنائے، ساریاں قوماں، نسلان تے مذہبان دے لوکاں وچ آپس دا سلوک اتفاق پیدا کرے، اک دوجے توں برواشت کرن دا جذبہ تے دوستی ودھائے تے اقوام متحدہ دا امن قائم رکھن دا مقصد پورا کرن وچ مدد دیوے ۔ ۔ ایہہ فیملہ کرنا مایاں دا حق اے ہئی اودناں دے بچیاں توں کس قسم دی تعلیم دتی جائے ۔ ۔

دفعہ 27،

،در شخص قوم دی نفاقتی زندگی وچ آزادی نال جپہ لین، فنون تے ادبیات توں فائدہ اٹھان تے سائنس دی ترقی تے اوہدے فائدياں وچ حصہ دار جن دا حق حاصل اے ۔ ۔ ،در شخص توں حق حاصل اے کہ اوہدی کس سائنس، علمی یا ادلی تصنیف دے نتیجے وچ جھپے اخلاف تے مادی فائدے اوہ توں حاصل ہوندے نہ اوہ محفوظ رہن ۔ ۔

دفعہ 28،

[Missing]

دفعہ 29،

[Missing]

دفعہ 30،

کسے وی گل دا کوئی ایسا مطلب نہی کڈھیا جائے گا جدھے بنأ آئے کسے ملکہ، گروہ یا شخص توں کسے ایز کم وچ شریک ہون یا کوئی ایسا کم کرن دا حق مل جائے جدھے نتیجے وچ ایس منفور وچ بیان کیئے گئے انسانی حقوق تے آزادیاں توں نقصان پہنچے ۔ ۔